

Ülőröplabda

Visszatekintés

Az I. világháborút követően alakult meg Magyarországon a rokkantak első sportegyesülete. A szervezett sportélet a második világháborút követően sajnos csak a 70-es évektől kezdett újra-éledni. Elsőnek Budapesten a Halassy Olivérről elnevezett sportegyesületben és a miskolci Akarat SC-ben kezdtek sportolni a mozgássérült emberek.

Az ülőröplabda már az első sportjátékok között szerepelt, az atlétika, az asztalitenisz, az úszás, az íjászat, és a sakk mellett. Eleinte csak kiegészítő játék volt. Elsősorban a közös együttlétek, barátkozások, társasági élet egyik összehozó eszköze volt. Sokan nemcsak azért jöttek edzésre, hogy röplabdázzanak, hanem hogy előtte és utána problémáikat és ügyes-bajos dolgaikat megbeszéljék sorstársaikkal. Edzés a klubfoglalkozásokkal egybekötve, ez volt a jellemző erre az időre.

Az újabb mozgássérült sportklub (a Vasakart SC Szombathelyen) megalakulásával alkalmanként már mérkőzésekre is sor került. 1970 és 1980 között még nem a ma érvényben levő szabályok szerint folyt a játék. Egy-egy játékos kétszer is érinthette a labdát közvetlenül egymás után, vagyis 3x2 érintéssel lehetett azt az ellentérfélre juttatni. Forgákszabály nem volt, így mindenkinek speciális helye volt a pályán. E kezdeti játszadozás igen jó előkészítője lett a mostani szabályok szerinti ülőröplabdának.

Az új szabályra való áttéréssel 1980-tól új korszak kezdődött a magyarországi mozgássérültek ülőröplabda sportjában. Ebben az időszakban már négy városban játszadoznak kedvtelésből. Az első egynapos villámtornát Budapesten, majd a szombathelyiek Sava-ria Kupáján játszották a különböző városok csapatai (Budapest,

Eger, Pécs, Szombathely). Óriási siker volt mind a résztvevők, mind a közönség körében.

Meghirdettük az első ülőröplabda országos bajnokságot 1981—1982-ben, ezen a következő négy csapat indult:

Mozgássérültek Egri Egyesülete

Halassy Olivér SC, Budapest

Mozgássérültek Pécs városi Sportegyesülete

Vasakarat SC, Szombathely

Az első bajnokság négy körmérkőzéses torna keretében bonyolódott le.

A jelenlegi bajnokság már hat csapattal, szintén körmérkőzéses rendszerben folyik. Minden részt vevő együttes egy kétnapos tornát rendez saját otthonában. Így egy évad hat tornából áll. Egy csapat 30 mérkőzést játszik egy bajnokságban.

Résztvevők:

Akarat SE, Miskolc

Halassy Olivér SC, Budapest

M. Eger SE

M. Pécs VSE

M. Nagykanizsa

Vasakarat SC, Szombathely

A bajnokságon kívül rendszeresen rendeznek tornát a szombathelyiek Savaria Kupa, a pécsiek Sopiane Kupa, az egriek Agria Kupa címen. Ezek a tornák mindig nemzetközi mezőnyűvé bővülnek. Tervezzük az MNK megszervezését is. Annak érdekében, hogy minél több városban alakuljon ülőröplabda-csapat, évente rendezünk kezdőknek (akik nem szerepelnek a bajnokságban) oktatással egybekötött játékot. Országok közötti válogatott mérkőzéseinket is olyan vidéki városokban rendezzük, ahol a mozgássérültek még egyáltalán nem sportolnak.

A Rokkant Személyek évében 1981-ben az OTSH jóvoltából és segítségével hazánkát felvették az International Sport Organization for the Disabled (ISOD)-be. Ez hivatalos nemzetközi szereplésre ad lehetőséget.

Az 1981-es esztendőhöz kapcsolódik, hogy nem hivatalos mérkőzésekre, de megalakult a magyar ülőröplabda-válogatott. Kétévi szünet után az 1983-as esztendő a sportág bemutatkozását jelentette a nemzetközi porondon. Részt vettünk a hollandiai Delden városában megrendezett ülőröplabda világ- és Európa-bajnokságon. Itt játszottuk az első hivatalos, országok közötti válogatott mérkőzést.

A bemutatkozás, sajnos, nem sikerült berobbanásszerű meglepetéssel, mint ahogy azt titkon reméltük. Az elért hetedik hely realisan tükrözte az akkori szintet. Azóta már több mérkőzést játszott a válogatott, és a vereségek ellenére fokozatos fejlődést lehet tapasztalni a játéokban.

Az ötletszerű játékot lassan felváltja a tudatos, tervszerű támadásszövés.

A válogatott eddigi mérkőzései:

Magyarország—Norvégia	1:3, VB
Magyarország—Svédország	0:3, VB
Magyarország—NSZK	0:3, VB
Magyarország—Ausztria	3:2, VB
Magyarország—Dánia	3:0, VB
Magyarország—Holland vegyes	1:1, (félbeszakadt), Szombathely
Magyarország—Jugoszlávia B	2:0, (nem hivatalos), Eger
Magyarország—Finnország	1:3, Budapest
Magyarország—Finnország	2:3, Székesfehérvár
Magyarország—Finnország	1:3, Kecskemét
Magyarország—NSZK	2:3, Tatabánya
Magyarország—NSZK	2:3, Veszprém
Magyarország—NSZK	1:3, Budapest

Eddig kik és hányszor voltak válogatottak?

Ábrahám Ferenc	HOSC	1
Budai Sándor	Pécs	8
Bicskei Gyula	HOSC	3
Bernard Tamás	HOSC	6
Bortnyák Gábor	Miskolc	2
Czimmermann József	Nagykanizsa	5
Czink Imre	HOSC	10
Dominek György	Szombathely	13
Léka István	HOSC	10
Lőcsei Sándor	HOSC	13
Makrai Ferenc	Szombathely	1
Mezei Miklós	Eger	2
Madarász János	Eger	7
Paczulák András	HOSC	13
Stettner Ferenc	HOSC	13
Szabó Tibor	Eger	13
Takács István	Eger	6
Tiser Imre	Miskolc	3

Az 1983-as ülőröplabda-világ bajnokság eredménye:

1. Hollandia, 2. NSZK, 3. Finnország, 4. Svédország, 5. Jugoszlávia, 6. Norvégia, 7. Magyarország, 8. Ausztria, 9. Dánia.

Elismerés

Csakis az elismerés hangján lehet szólni arról a segítségről, amelyet a MRSZ-től és annak is több vezetőjétől kaptunk. Kezdve attól, hogy dr. Holvay Endre biztatására a világon először egy normál szakági világban, a Volleyball-ban megjelenhetett egy részletes tájékoztató és szabálymagyarázó anyag a magyarországi ülőröplabdáról.

Még nem volt olyan kérésünk, amit Hennig Ernő főtitkár ne teljesített volna. Ma már több olyan NB-s csapat van, amely láttott minket játszani és remélhetően egyre több lesz azon csapatok száma, amelyek tagjai leülnek a parkettára és játszanak mozgássérült sportolóinkkal.

Ez év elején a MRSZ intézőbizottsága és játékvezetői testülete létrehozta az ülőröplabda-albizottságot.

Ezt a fajta hozzáállást szeretném másoknak is ajánlani. Itt már úgy érzik magukat az érintettek, hogy igazán emberszámba veszik őket. S egyben ezzel a segítséggel, amelyet a MRSZ-től kapunk, észrevétlenül, de nagyban hozzájárulnak a társadalmi közfelfogás jó irányba történő megváltoztatásához.

Játékszabály

Ha egy játékszabályt módosítani kell, akkor figyelni kell arra, hogy a módosítások ne vegyék el az eredeti játék szépségét. Az ülőröplabda-játékszabályban megvan e törekvés, és egy-két, a mozgássérültségből adódó módosításra van szükség. A szabályok (FIVB) által lefektetett paragrafusok a mérvadók, kivéve az alábbi módosításokat.

Játékpálya méretei:

10 x 6 m (2 db 5x6 m-es térfél)

2 m támadási vonal

2 m nyitóterület

115 cm a háló magassága

80 cm a háló szélessége

Ha egy játékos a labdával érintkezik, akkor a fenekének egy pontban érintkeznie kell a talajjal. Erre a szabályra azért van szükség, mert a különböző sérültségű játékosok a sérültségükből következően a legkülönbözőbb előnyökhöz vagy hátrányokhoz jutnak a játék során. Persze, kivétel e szabályban is van, méghozzá, ha a mentésről van szó. Mentéskor a játékos emelkedhet a talajról, de a labdát nem ütheti át az ellentérfele, tehát ha emelkedik, akkor nem indíthat azonnal támadást. Az emelkedési kivétel az első sor köteles játékosra nem vonatkozik. Sáncolni sem lehet emelkedve. Ezek a leglényegesebb módosítások. Ezenkívül még eltérés, hogy

- az edző időkérekor bemehet a pályára;
- a háló alatti átnyúlás tiltva van;
- a második játékvezető feladatköre módosult;
- nem a láb-, hanem a fenékhelyzet a meghatározó pl. a hátsó soros támadáskor.

Egy kis módszertan

Az ülőröplabda játék igen lényeges része a labda nélküli mozgás, a játékba avatkozás előkészítése. A játékpályán történő ülőhelyzet nem jelent helyhezkööttséget, mozdulatlanságot. A játékosok a talajon ülőhelyzetben bármikor képesek legyenek a helyváltoztatásra, úgy, hogy közben bármikor eredményesen tudjanak játékba avatkozni. Ez azért nehéz, mert a helyváltoztatáshoz a játékosnak szüksége van mindkét kezére is. A játék alaphelyzetéből (ülőhelyzet) következik, hogy egy sor technikai elem kivitelezéséhez szükséges mozgásrendszer módosul. E speciális mozgásformák fejlesztésére nagy gondot kell fordítani, hogy magas technikai színvonal legyen elérhető. A játékhoz szükséges technikai szint elérése nagyban függ a sportoló sérülésének milyenségétől is.

Összehasonlító végeredmények a bajnokságban

	1981—82.	1982—83.	1983—84.
Halassy Olivér SC Budapest	1.	1.	1.
Vasakart SC Szombathely	2.	2.	3.
Mozgássérültek Egri SE	3.	3.	2.
Mozgássérültek Pécsi VSE	4.	5.	6.
Akarat SE Miskolc	—	4.	4.
Nagykanizsa	—	—	5.

Ülőröplabda csapatok címjegyzéke

MEOSZ—TSB

Mozgáskorlátozottak testnevelési és Sportbizottsága

1133 Budapest XIII., Kárpát u. 60.

Telefon: 202-084

Ülőröplabda szakvezető: Nádas Pál

„AKARAT” SE Miskolc

3526 Miskolc, Szentpéteri-kapu 101.

Telefon: 46 15-003

Szilvász Lajos elnök

Edző Cziáki András

Edzések: kedd, csütörtök 18—20 óráig.

Miskolc, Kassai u. 10. (XXII. sz. Általános Iskola)

Halassy Olivér SC Budapest (HOSC)

1143 Budapest, Hungária körút 110.

Telefon: 630-380

Koller István elnök

Edző: Réfi Sándor.

Edzések: hétfő, péntek 17—19 óráig, szerda 19—21 óráig.

Budapest I., Kosciuszko Tádé u. 3. (Általános Iskola)

Mozgássérültek Egri Sportegyesülete (MESE)

3300 Eger, Rózsa K. u. 21.

Telefon: 36 13-301

Madarász János szakosztályvezető

Edző: Szabó Tibor,

Edzések: kedd, péntek 17—19 óráig

Eger, Ráczhegy út (Kisegítő iskola)

Mozgássérültek Nagykanizsai Sportegyesülete (MNSE)

8800 Nagykanizsa, Zrínyi u. 30.

Balogh Imre sportfelelős.

Edző: Novák János

Edzések: kedd, péntek 17—19 óráig.

Nagykanizsa, Zrínyi u. 10. (Általános Iskola)

Mozgásgátoltak Pécs Városi Sportegyesülete (MPSE)

7632 Pécs, Uitz Béla u. 8.

Telefon: 72 41-016

Wisner János elnök

Edző: Wisner Jánosné.

Edzések: hétfő, csütörtök 17—19 óráig.

Pécs, Szabadság út 25.

Vasakarat SC Szombathely

9700 Szombathely, Bajcsy-Zsilinszky u. 13.

Telefon: 94 12-237

Makrai Ferenc elnök

Edző: Solymos Endre

Edzések: csütörtök 17.30—19 óráig.

Szombathely, Hámán Kató u. 4.

Alakulóban:

Törekvés SC Veszprém

8200 Veszprém, Budapest u. 16.

Szabó József elnök